

Beteendeförändring
- förstå problematiken och se möjligheter

DET ÄR MÖJLIGT!

Vad påverkar våra beslut?

- möjligheter och problem
- vad andra tänker om oss
- vad andra gör!
- drivkrafter (intention, what's in it for me?)
- *lämpliga tillfällen (windows of opportunities)*
- *vilken information når fram?*
- *att prova och skapa nya vanor*
- exemplet: Vintercyklisten

Teorier i all ära...

Theory of planned behavior TPM, Ajzen, I (1991)

Upplevd kontroll, subjektiv norm, deskriptiv norm och intention

Attitudes, personality, and behavior, Ajzen, I (1988)

The transtheoretical model TTM, Prochaska & DiClemente, (1983,1984)

(fem steg: förmedvetande (omedveten), begrundande, förberedelse (beslut inkl. test), handling, vidmakthåller)

Det finns mer, jag lovar 😊

Vi är olika: Tänka att vi är olika stereotyper

Olika drivkrafter: Rädslor, att vara älskad, grupptillhörighet, olika

"vinstintressen", drifter, etc.

"Plocka de lätta frukterna först" (förskjuta normalfördelningskurvan till höger)
etc.

Vad styr våra beslut?

Verkliga och upplevda möjligheter och problem

- förstå problematiken och se möjligheterna
- glöm ej de "oupptäckta"!

Vad styr våra beslut?

- Hur upplevde jag som barn att gå in i ett mörkt "läskigt" soprum som luktade illa?
- Nådde jag upp?
- Kan inte läsa, var lägger jag soporna?
- Åh vad skönt när en "snäll" person visade
- Wow, när jag fick prova själv!

Hur tänker andra?

Verkliga och upplevda problem kan anas genom empati och nyfikenhet, våga fråga!😊

Att få tillhöra och göra bra saker!

Möjligheter kan skapas genom delaktighet!

Varför uppstår felsorterat avfall?

Tar vi för givet att alla vet det vi vet?

- Vad är avfall?
- Var ska avfallet läggas?

Varför uppstår felsorterat avfall?

Vad är avfall?

I naturen finns inte något avfall!
Allt bryts ner eller används på kort tid utan att skada

”Avfall” försvinner inte så det behöver cirkuleras!
Avfall kan skada människor, djur och natur

Vad styr våra beslut?

- Det vi tror att andra tänker om oss

Skapa positiva förväntningar: "här gör vi så här", "alla sorterar och hjälps åt", etc.

Nudging: En tyst överenskommelse att göra rätt, "default"-värden, steg till soprum, "lätt att göra rätt", etc.

Vad styr våra beslut?

- Vad andra gör!

Vi vill tillhöra gruppen: Normalfördelningskurva

Förebilder: Större ungdomar sommarjobbar och visar yngre, chefer visar anställda, grannar visar nya grannar, etc.

Vad styr våra handlingar?

Intention – what´s in it for me?

- **Vi drivs av olika saker!**

Tyvär ej så ofta miljö! (Nästa bild "Vi är olika")

- **Möjligheternas fönster:**

Vid förändring skapas nya vanor!

Nya vanor för nyinflyttade, men även när soprum eller lägenheter renoverats, ny årstid, när vi firar, när vi byter personal, etc.

Vi är olika!

Vad driver oss att sortera rätt?

Ibrahim, Ester, Sabina och Jimmy lär sig och motiveras på olika sätt

Inspiration: film, drama, förebilder, etc.

Motivation: delaktighet (vi vårstädar tillsammans), motivera varför, "belöning", böter: högre hyra eller städa upp efter dig, ta ansvar, lära sig (vika en mjölkförpackning), stolthet, etc.

Vi är olika, men vi vill ofta väl!

Vad driver oss att sortera rätt?

Ibrahim, Ester, Sabina och Jimmy lär sig och motiveras på olika sätt

Inlärning och delaktighet: Titta, härma, prova på, uppmuntran och råd

Stöd: Vi tar in information på olika sätt, text, bilder, ljud, göra, etc.

De "svaga" får tyvärr sällan förståelsen
av ett sammanhang! (*Läs mer av Ference Marton*)

Livsglädje, humor och medmännisklighet är underskattat!